

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Adam Podgórski

GMS-WP-173-114/15

Warszawa, dnia 13 maja 2015 r.

KANCELARIA Naczelnej Rady Adwokackiej
19. 05. 2015
wzięto nr Ldz. 2064

Prezes

Naczelnej Rady Adwokackiej

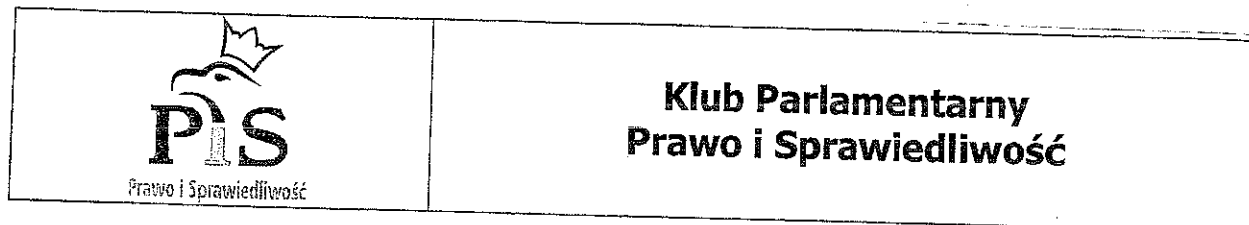
Pan Andrzej Zwara

Szanowny Panie Prezesie

Z upoważnienia Marszałka Sejmu, uprzejmie przekazuję - w trybie art. 58 pkt 9 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2014 r. poz. 635 z późn. zm.) - poselski projekt ustawy o Polskim Instytucie Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Tadeusz Dziuba), z prośbą o wyrażenie opinii.

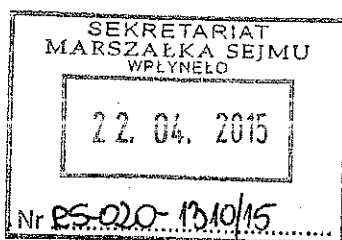
Z poważaniem

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2015 r.

**Grupa Posłów
Na Sejm Rzeczypospolitej
Klubu Parlamentarnego
Prawo i Sprawiedliwość**

**Szanowny Pan
Radosław Sikorski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483) oraz art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2012 r., poz. 32, z późn. zm.) niżej podpisani posłowie składają projekt ustawy:

- o Polskim Instytucie Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego

Na podstawie art. 34 ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy Pana posła Tadeusza Dziubę.

Ustawa

z dnia ...

o Polskim Instytucie Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Tworzy się państwową jednostkę organizacyjną pod nazwą „Polski Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego” z siedzibą w Poznaniu.
2. Polski Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego, zwany dalej „Instytutem”, ma osobowość prawną.
3. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, nadaje Instytutowi statut, który określa organizację wewnętrzną i tryb pracy organów Instytutu, mając na względzie sprawne i prawidłowe wykonywanie zadań przez Instytut.

Art. 2.

1. Do zadań Instytutu należy:
  - 1) prowadzenie badań naukowych w zakresie:
    - a) historii oraz przemian politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturowych w Niemczech,
    - b) roli Niemiec na arenie międzynarodowej,
    - c) stosunków polsko-niemieckich,
    - d) przemian pogranicza polsko-niemieckiego w sferze polityki, gospodarki oraz społecznej,
    - e) roli Europy w stosunkach międzynarodowych, w tym w zakresie ładów oraz bezpieczeństwa międzynarodowego,
    - f) innych zjawisk określających miejsce Polski w Europie i świecie, w szczególności w przypadkach uzasadnionych strategicznymi interesami politycznymi lub gospodarczymi Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 2) gromadzenie, opracowywanie oraz udostępnianie organom władzy publicznej informacji o

istotnych wydarzeniach i procesach politycznych, społecznych i gospodarczych w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1,

3) przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

2. Do zadań Instytutu należy także:

1) prowadzenie baz danych i archiwów związanych z zakresem, o którym mowa w ust. 1 pkt 1,

2) gromadzenie specjalistycznego księgozbioru i dokumentacji naukowej oraz prowadzenie otwartej działalności bibliotecznej,

3) działalność wydawnicza związana z zakresem, o którym mowa w ust. 1 pkt 1,

4) doskonalenie zawodowe kadr wykonujących zadania w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1,

5) organizowanie różnych form kształcenia w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1,

6) współpraca z krajowymi, zagranicznymi i międzynarodowymi instytucjami naukowymi i stowarzyszeniami w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1,

7) upowszechnianie w społeczeństwie polskim wiedzy w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 3.

1. Nadzór nad Instytutem sprawuje Prezes Rady Ministrów.

2. Czynności wynikające z nadzoru nad Instytutem wykonuje, w imieniu Prezesa Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Rozdział 2

Organy i organizacja Instytutu

Art. 4.

Organami Instytutu są:

1) Dyrektor Instytutu,

2) Rada Instytutu.

Art. 5.

1. Dyrektor Instytutu kieruje Instytutem i reprezentuje go na zewnątrz.
2. Dyrektora Instytutu powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów.
3. Kandydata lub kandydatów na stanowisko Dyrektora Instytutu przedstawia Rada Instytutu nie później niż trzy miesiące od dnia powstania wakatu na tym stanowisku.
4. Kadencja Dyrektora Instytutu trwa 5 lat.
5. Powołanie, o którym mowa w ust. 2, stanowi nawiązanie stosunku pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy.
6. Kwalifikacje osoby zajmującej stanowisko Dyrektora Instytutu określa statut Instytutu.

Art. 6.

1. Zadania, kompetencje, skład Rady Instytutu i czas trwania jej kadencji oraz kwalifikacje osób będących członkami Rady Instytutu określa statut Instytutu.
2. Członków Rady Instytutu powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów.

Art. 7.

1. W skład Instytutu mogą wchodzić oddziały zamiejscowe jako wyodrębnione jednostki organizacyjne.
2. Oddział zamiejscowy tworzy, w drodze rozporządzenia, Prezes Rady Ministrów, na wniosek Dyrektora Instytutu, po zasięgnięciu opinii Rady Instytutu, z uwzględnieniem możliwości zatrudnienia na terenie działania oddziału pracowników o odpowiednich kwalifikacjach.
3. Organizację oddziału zamiejscowego i zakres jego zadań określa regulamin oddziału nadany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Dyrektora Instytutu.

Art. 8.

Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wykaz stanowisk w Instytucie, wymagane kwalifikacje oraz zasady wynagradzania pracowników Instytutu i przyznawania im innych świadczeń, kierując się charakterem zadań Instytutu.

Rozdział 3 Gospodarka Instytutu

Art. 9.

1. Przychodami Instytutu są coroczne dotacje podmiotowe z budżetu państwa, przeznaczone na pokrycie bieżących kosztów realizacji zadań Instytutu, o których mowa w art. 2.
2. Ośrodek może prowadzić działalność gospodarczą w zakresie realizacji swoich zadań, w szczególności poprzez komercjalizację wyników prowadzonych badań oraz działalność wydawniczą, szkoleniową i wynajem pomieszczeń.
3. Przychodami Ośrodka mogą być środki finansowe pochodzące z innych źródeł niż dotacja podmiotowa z budżetu państwa, w szczególności z:
  - 1) funduszy Unii Europejskiej,
  - 2) krajowych i międzynarodowych projektów i programów badawczych,
  - 3) działalności gospodarczej, o której mowa w ust. 2,
  - 4) odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Instytutu, z wyjątkiem odsetek od środków pochodzących z dotacji budżetowych,
  - 5) zapisów, spadków i darowizn.
4. Przychody Instytutu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, o której mowa w ust. 2, nie mogą przekroczyć 20% sumy przychodów z pozostałych źródeł.

Art. 10.

1. Ośrodek prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie planu finansowego, ustalanego w układzie zadaniowym, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.).
2. Projekt planu finansowego na następny rok budżetowy opracowuje Dyrektor Instytutu, z uwzględnieniem terminów określanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych dla materiałów do projektu ustawy budżetowej.
3. Podstawę gospodarki finansowej Instytutu w okresie od dnia 1 stycznia do dnia zatwierdzenia planu finansowego Instytutu przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów stanowi projekt tego planu, zaopiniowany przez Radę Ośrodka.

Rozdział 4
Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 11.

1. Z dniem wejścia w życie ustawy likwiduje się „Instytut Zachodni – Instytut Naukowo-Badawczy im. Zygmunta Wojciechowskiego”.
2. Czynności związane z likwidacją „Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego”, w szczególności inwentaryzację składników majątkowych i niemajątkowych, zamknięcie rachunków bankowych i ksiąg rachunkowych oraz sporządzenie sprawozdań, wykonuje Dyrektor Instytutu, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
3. Bilans zamknięcia „Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego” staje się bilansem otwarcia Instytutu.

Art. 12.

Z dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) składniki majątkowe i niemajątkowe „Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego” stają się składnikami majątkowymi i niemajątkowymi Instytutu,
- 2) należności i zobowiązania „Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego” stają się należnościami i zobowiązaniami Instytutu,
- 3) Instytut przejmuje dokumenty będące w posiadaniu „Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego”.

Art. 13.

Z dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) dyrektor „Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego” staje się Dyrektorem Instytutu,
- 2) ustaje członkostwo dotychczasowych członków Rady Naukowej „Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego”,
- 3) pracownicy „Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego” stają się pracownikami Instytutu; przepis art. 23¹ ustawy z dnia 26

czerwca 1974 r. – Kodeks pracy stosuje się odpowiednio.

Art. 14.

Instytut jest zwolniony z podatków i innych danin publicznych z tytułu przejęcia majątku „Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego”.

Art. 15.

W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą do Instytutu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące instytutów badawczych. Ministrem właściwym w rozumieniu przepisów, o których mowa w zdaniu pierwszym, jest Prezes Rady Ministrów.

Art. 16.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Uzasadnienie

Instytut Zachodni – Instytut Naukowo-Badawczy im. Zygmunta Wojciechowskiego

(dalej: Instytut Zachodni), wielce zasłużona placówka niemcoznawcza działająca od ponad 70 lat, obecnie funkcjonuje pod rządami ustawy o instytutach badawczych. Skutki tego są dla tej jednostki niekorzystne, nawet skrajnie niekorzystne. Celem tej ustawy jest bowiem konsolidacja jednostek naukowych, służąca wzmocnieniu dużych ośrodków, co siłą rzeczy prowadzi do stopniowego wygaszania działalności jednostek mniejszych, a w szczególności nietypowych placówek, takich właśnie jak Instytut Zachodni.

Placówka ta z coraz większym trudem radzi sobie w systemie finansowania i ewaluacji jednostek naukowych działających pod rządami przywołanej ustawy. Mimo że Instytut Zachodni z dużym nakładem sił spełnia rosnące wymagania instytucjonalne, jego sytuacja nieuchronnie zmierza do likwidacji. Jak wyżej wskazano, szczególny profil tej jednostki stoi w kolizji z mechanizmami przewidzianymi ustawą o instytutach badawczych. Te ramy prawne utrudniają bowiem łączenie działalności naukowej, eksperckiej, analitycznej i edukacyjno-politycznej, a taki właśnie profil decydował o unikatowości Instytutu Zachodniego.

Specyfika dotacji statutowej, składającej się głównie ze środków na podtrzymanie potencjału naukowego oraz fakt, iż w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych, możliwe do uzyskania dotacje celowe mogą być wykorzystywane jedynie do prowadzenia badań podstawowych, utrudniają, a w miarę upływu czasu uniemożliwiają podtrzymanie i skuteczny rozwój funkcji eksperckiej i analitycznej Instytutu Zachodniego. Tymczasem wykonywanie tych funkcji jest niezbędne – także dla polskiej racji stanu – wobec dynamicznych przemian otoczenia międzynarodowego Polski, w szczególności przemian otoczenia zachodniego, które są i dynamiczne, i prowadzone przez naszych sąsiadów w sposób przemysłany.

Poza tym w systemie finansowania nauki nie przewiduje się również dodatkowych środków dla utrzymywania bogatych zasobów Instytutu Zachodniego w postaci zwartych zbiorów bibliotecznych dotyczących Niemiec współczesnych, cennych zbiorów archiwalnych dotyczących okupacji hitlerowskiej, Ziemi Zachodnich i Północnych oraz polskiej polityki zagranicznej po 1989 r.

W takiej sytuacji należy zastosować statuowanie tej placówki na zasadach zastosowanych już w naszym kraju i to dwukrotnie.

Przede wszystkim wzorcem jest tu casus jednostki badawczej p. n. Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia. Jednostka ta w szczególności: gromadzi i opracowuje informacje o istotnych wydarzeniach oraz procesach politycznych, społecznych i gospodarczych na obszarze Europy Środkowej i obszarze na wschód od naszych granic;

przygotowuje analizy, ekspertyzy i studia prognostyczne dotyczące sytuacji na tych obszarach; inspiruje, organizuje i prowadzi badania w zakresie problematyki związanej z tymi obszarami; współpracuje z odpowiednimi zagranicznymi i polskimi ośrodkami naukowymi; organizuje szkolenia, seminaria i konferencje; gromadzi specjalistyczny księgozbiór i dokumentację naukową.

Krótko mówiąc, Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpią wykonuje zadania i pełni funkcje bliźniacze do tych jakie przypisane są Instytutowi Zachodniemu, z tym, że główny geograficzny kierunek zainteresowanie pierwszej placówki jest wschodni, a drugiej jest zachodni.

Nie ma istotnych powodów ku temu, by te bliźniacze placówki działały na całkowicie odmiennych zasadach, tym bardziej, że od kilku już lat sprawdza się model prawno-organizacyjny i finansowania Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpią, przewidziany odrębną ustawą (ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpią).

Dodać należy, iż jeszcze kolejny instytut działa z dobrym skutkiem na zasadach identycznych jak Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpią. Jest to mianowicie Polski Instytut Spraw Międzynarodowych działający na mocy ustawy szczególnej (ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych).

Podsumowując, obecnie mamy do czynienia z sytuacją skrajnie niesymetryczną. Spośród trzech placówek pełniących istotne role dla naszego państwa, wśród których dwie trzeba uznać za bliźniacze, a trzecia ma profil podobny do tych dwóch, dwie są zorganizowane i finansowane na zasadach zapewniających stabilizację, trzecia zaś poddana jest rygorom niedostosowanym do jej zadań i funkcji, a tym samym skazana jest likwidację.

Proponowana ustawa zmienia tę sytuację. Zapewni stabilizację obecnemu Instytutowi Zachodniemu, a tym samym umożliwi skuteczne funkcjonowanie jedynej placówki niemcoznawczej i sprofilowanej na monitorowanie, analizowanie i badanie procesów politycznych, społecznych i gospodarczych w Europie Zachodniej.

Ocena skutków regulacji

1. *Cel wprowadzenia ustawy*

Celem ustawy jest uregulowanie statusu prawnego obecnego Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego w sposób dostosowany do zadań jakie wykonuje i funkcji jakie pełni.

2. Podmioty, na które oddziaływać będzie ustawa

Projekt ustawy dotyczy regulacji ustrojowej Polskiego Instytutu Zachodniego, a pośrednio Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Z uwagi na charakter tej jednostki, jego funkcjonowanie będzie miało wpływ na działania organów administracji państwowej (w szczególności administracji rządowej, w tym resortów: spraw zagranicznych, gospodarki, spraw wewnętrznych, obrony narodowej, kultury i dziedzictwa narodowego).

3. Konsultacje społeczne

Ze względu na pilną potrzebę szybkiej stabilizacji sytuacji obecnego Instytutu Zachodniego – Instytutu Naukowo-Badawczego im. Zygmunta Wojciechowskiego, opisywanej w polskich mediach, projekt nie poddano szerszej konsultacji.

4. Wpływ na finanse publiczne, w tym na budżet państwa i dochody jednostek samorządu terytorialnego

W celu umożliwienia obecnemu Instytutowi Zachodniemu wykonywania zadań na pożądanym poziomie konieczne jest przyznanie dotacji podmiotowej w wysokości w granicach 4-5 mln zł. Kwota dotacji będzie mogła być modyfikowana, stosownie do zadań i funkcji tego instytutu, biorąc pod uwagę wysokości kwot pozyskiwanych przez niego z innych źródeł. Można prognozować, że w najbliższych latach dotacja z budżetu państwa będzie względnie niezbędna.

W stosunku do obecnego, t. j. zebraczego poziomu finansowania, wymieniona kwota stanowi mniej więcej podwojenie wydatków z budżetu państwa.

Dodać należy, iż poziom finansowania placówki bliźniaczej, czyli Ośrodka Studiów wschodnich im. Marka Karpa, a także jednostki podobnej, czyli Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, wynosi ok. 8 mln zł.

5. Wpływ na rynek pracy

Brak istotnego wpływu.

6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Brak wpływu.

7. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Brak wpływu.

8. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projektowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Lista Posłów KP PiS

wprowadzono w Podziemnym Instytucie Lechodzinim im. dygnanta Wojciechowskiego

L.p.	Imię	Nazwisko	Podpis
1.	Adam	Abramowicz	
2.	Andrzej	Adamczyk	
3.	Waldemar	Andzel	
4.	Dorota	Arciszewska- Mielewczyk	
5.	Jan	Ardanowski	
6.	Iwona	Arent	
7.	Marek	Ast	
8.	Zbigniew	Babalski	
9.	Piotr	Babiarz	
10.	Piotr	Babinetz	
11.	Barbara	Bartus	
12.	Dariusz	Bak	
13.	Włodzimierz	Bernacki	
14.	Andrzej	Bętkowski	
15.	Mariusz	Błaszczak	
16.	Antoni	Błądek	
17.	Jacek	Bogucki	
18.	Joachim	Brudziński	
19.	Barbara	Bubula	
20.	Zbigniew	Chmielowiec	